

Rates of advertising:

2 inches, 1 column, one year.....	\$12.00
" " " " half year.....	7.00
" " " " 3 months.....	4.00
" " " " 1 month.....	2.00
" " " " one insertion.....	1.00
2 inches, 2 columns, one year.....	\$20.00
" " " " half year.....	12.00
" " " " 3 months.....	7.00
" " " " 1 month.....	4.00
" " " " one insertion.....	2.00
3 inches, 2 columns, one year.....	\$30.00
" " " " half year.....	18.00
" " " " 3 months.....	10.00
" " " " 1 month.....	5.00
" " " " one insertion.....	3.00

Payments for one year advertisement, half cash, balance after 6 months.
Payments for all advertisements less than 1 year must be paid in advance.

LIE TU VA

Preke apgarsinimu:

2 coliai, 1 kolūna, per meta.....	\$12.00
" " " " pusia meta.....	7.00
" " " " 3 mėnesiai.....	4.00
" " " " 1 mėnėsis.....	2.00
" " " " viena sky.....	1.00
2 coliai, 2 kolūnos, per meta.....	\$20.00
" " " " pusia meta.....	12.00
" " " " 3 mėnesiai.....	7.00
" " " " 1 mėnėsis.....	4.00
" " " " viena sky.....	2.00
3 coliai, 2 kolūnos, per meta.....	\$30.00
" " " " pusia meta.....	18.00
" " " " 3 mėnesiai.....	10.00
" " " " 1 mėnėsis.....	5.00
" " " " viena sky.....	3.00

Už metinį apgarsinimą, pusę pinigų turi būti užmokėta iš vieno, o kitą pusę po 6 mėnesių.
Už vieno mėnesio apgarsinimą, padidinti ant trumposio laiko kaip ant metų, turi būti užmokėti visi pinigai iš vieno.

Nr. 52.

CHICAGO, ILL., SUBATA, 29 GRUODZIO (December) 1894 m.

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Metas II.

Nauji Metai.

Sztai nepasijutus ir wel prasin-ko wienas metas, o sulaukus ateinancio utarnyko jau turesime Nauja Meta. Ateinantis numeris musu laikraszcio "Lietuvos," acziui Diewui, jau skaitys 3-czia meta sawo amziaus, nors tuli neprieteliai musu snekejo ir rasi-nejio kad "Lietuva" negyvens triju menesiu. Ir teipogi nekurie jos prieteliai (?) kasdien laukia jos smerties, bet nei kaip sulauk- tie negali ir teip rodosi, kad newienam isz ju pirmiau sa- wosios teks susilauktie negu "Lietuvos." Jeigu jau mes perlei- dome tuos du wargingiausius me- tus, taigi szendien, kada jau skaitlius musu abonentu pasidwe- jojo, tai anu pranaszu nesibijome.

Zinomas daiktas, jeigu ir mes teip butume "Lietuva" waria, kaip pirmutiniai jos iszduo- tojai ware, tai galbut butume toliau nenusiwaria uz juos. Bet mumis rupejo pasiliktie ant wisada terpu zmoniu, o ne tiktai ant szendien, mes dirbome nepa- ildami ir rupynomis iszpyldytie reikalus kiekwieno sawo tautie- czio pagal musu iszgalejima. Uz- tai dasidirbome terpu zmoniu war- da ir jau szendien galime atstio- tie ant sawo locnu koju, jau mu- mis szis treczias metas yra szwie- sesnis, uz ka turime dekawotie Diewui ir musu skaitytojams, kurie mus paremia.

Delto Brangus Skaitytojai siu- cziamie jumis szirdingiausia paswei- kinima ant sziu Nauju Metu uz ju- su prielankuma, welyjame jumis isz- tikros szirdies kogeriausios klo- ties ant ateinanciu metu; tegul su szitais senais metais pasibaigia Jusu wisi wargai ir nelaimes, te- gul pasibaigia toji bedarbe, kuri jau newiena inkankino, o su Nau- jais Metais tegul mumis praizdy- nauja laime, tegul no tos dienos pradeda wisos dirbtuwas krutetie idant Jus uzdirbtumete tukstan- czius dolieriu, o mes apture- tumem tukstanczius nauju skaity- toju, ka sau ir jumis isz szirdies welyjame.

REDYTE.

Isz Uzmares.

Caras atwalnina Krazie- czius.

Danesza isz Warsawos, kad caras Mikalojus II dawe palie- pima in Wilniu, idant kogrei- cziausei paleistie ant liuosybes wisos Krazieczius, kurie buwo nusudyti ant sedejimo, arba isz- warymo in Siberija uz maiszta Kraziuose. Toke zine pradziugi- no wisa Lietuwa podrag ir Len- kija. Negalima tai suprustie, ar jis juos iszwalwino pats pagal sawo meiles, ar galbut dadejo ir tame pagalbejo, lietuwiu pro- testai, daryti po wisos kampus Suwienytu Walsztju, o labjausei ant paskutinio seimuo "Susiwe- nyjimo Liet. K. A."

Ape konstitucija Rosijos.

Berlynas, 23 Gruodzio. — Wo- kiskzas laikrasztis "Vorwaerts" paduoda zinias ape busenzica Rosijos konstitucija. Newat jau paduoda jos sieky ir panaszuma, buk jau esanty Petersburge su- taisyta. Esant surenkta panaszini in konstitucija Wokietijos, apims ji sawyje: wisa ciesa sziska pa- rliamenta ir seimds del koznos prowincijos. Parliamente kiek- wienas pasiuntyns reprezenta-

wos 300.000 zmoniu; pasiun- tiniai bus renkami per balsus wisuomenes. Caras tame lieka wirszinyku ir galwa wieszpatis- tes.

Naujasis caras galbut bus zmogum.

Szioks antgalwis szio straipsne- io galbut newiena uzdywys ir newienas galbut uzklau: "Ar tai suligszial caras nebuwo zmo- gum? Juk ir dabar ir yra zmo- gumu o ne gywuliu" — Teisy- be, buwo zmogumi ir yra zmo- gumu; juk ir pirmieje carai, kurie sudilo isz szio swieto, ant pa- ziuros iszrode teipgi zmonemis; bet ar galima buwo juos pawa- dytie zmonemis pagal ju pasieli- gima?

Ar galima buwo juos pawa- dytie zmonemis uz iszgujima tiek tukstancziu nekaltu zmoniu in kasyklas Siberijos, in katarga, kur newienas pabaige sawo gy- wasti pirmalaiko zweriszkuose kankinimaose; ar galima juos bu- wo wadytie zmonemis uz naiki- nima lietuwiu ir lenku, ne uz ka- kita, tiktai uz ju katalikiszka tikejima; argi tai buwo zmones, jeigu bijodawosi widui baltos dienos iszeitie ant ulecziu mie- sto tarp sawo zmoniu, bijoda- wosi pasirodytie tarp sawo tik- ru broliu, lyg koki draskanti wilkai widui dienos in kaima, idant ant jo neuzpultu kerdziai ir su lazdomis neužpanpytu, lyg bestija. Argi buwo kada girdetie ant wiso apskritaus swieto, kad zmogus bijotusi pasirodytie tarp sawo zmoniu ir teip prasedetu wisa amziu, apstatytas wartomis zandariu in tukstanczius paslap- ties palicijos, lyg baisiausias ti- grisas, kad isz kletkos neisz- traktu?

Jau szitas naujasis caras pasi- rodo zmogiskesniu, ape ka liu- dyja jo pasirodymas szioms di- nomis ant ulecziu miesto Peters- burgo.

Papraszias caras sawo tarnu ploszcziaus ir kepures, sudilo kur isz dvaro, ape ka szitie apsiu- reja, (kad caras kur prapuole) kitas bemaž-ko isz galwos ne- iszejo.

Pirmucziausei nusidawe jis in palociu didziojo kunigaikszcio Jurgio, kur walandelia uzsibowy- jas, iszejo prasiwaiszcziotie ant Newsko Prospekto (didziausios uleczius Petersburge). Cze susitin- ku adjutanta griowo Kocziubeyo, kurisai pazinias, norejo apsilenk- tie ir pabegtie, bet caras jy su- laike, ir paemias jy uz rankos ejo tolyn taje paczia uleczia prasiwaiszcziodami. Tuom kartu palociuje Aniczkowo pas- tojo didis sumiszimas. Caras umai prapuole ir niekas nezi- no kur. Telefonawoja in naczeny- ka miesto Wuhla; tasai sedias in ratus waziuoja per miesta tyrine- dams.

Naczelnikas isz to iszgasczio, prawazewo syky pro pats cara bet nepazino jo, o kad antru sykiu pataike ant jo uzwaziuotie, jau tada pazino ir persigandias puolesi prie caro, ir suriko: kaip drysai sziteip ant uleczius iszei- tie?

Caras, kury toks atsitikimas di- deliai bowyjo, uzklause jo garsiai: — Ar yra kur paraszta kokiuo- se iszstatymuose, kad carams ne- wale prasiwaiszcziotie?

Po tam susiemia uz ranku su Kocziubeyu gryzo abudu in pa- lociu; ir tyczia wisi trys ejo widuriu uleczius, ka pamatia

praeinantieje dideliai dywijosi, ues- prie to buwo nepripriata, idant matytie cara teip drasiai po u- lyczias miesto waikszciojanty. O kad ape tai pasklido garsas po miesta Petersburgo, nieks negalejo sau iszmanytie, kokiū budu caras gali waikszciotie po uleczius miesto lyg ir pras- tas zmogus,

Teipogi wisa Lenkija neap- sakytai džiaugiasi, kad naujas caras Mikalojus antrasis atwal- nino wisos lenkus isz newalios, kurie jau 30 metu su wirszum sedejo kaliniuose ir Siberijoje uz maiszta 1863 metu; ir uz tai wadina jy zmogumi.

Audros Anglijoje.

Londonas, 23 Gruodzio. — Isz wisu pusiu Anglijos ateina zinios ape baisias audras kaipo ant sa- sos zemes teip ir ant wandenio. Bledie isznesza szimtus tukstan- cziu sawu szterlingu.

Daugybe namu sugriautais; telegrafiniai dratai tapo sutru- kyti; daugelyje wietu wanduo uzielejo relias gelezinkelio ir per- trauke komunikacija, o ant pa- kraszczio mariu sudauze daug laiwu ir laiweliu; 135 zuwini- kiskzi luoteliai yra sudauztyti.

Naujoje Holandijoje namai isz- wartyti; uzprudyjimai iszpleszi ir daugybe galwiju paskendo. Sala Marken wisa yra wan- deniu uzlieta ir iszrodo tik wies- nos marios.

Didele uzprudyjimo siena ant upes Yessel plyszo ir wanduo uzsiliejo ant reliu gelezinkelio ir pagawo wilnys kelis wago- nus ir su lakomatywa.

Wietoms ant pamario wilnys iszplesze didelius plotus zemes, o tais wietas uzielejo wanduo. Priestolis Flushing iki pusei yra iszardytu.

Prusiszkas garlaiwys "Caro- line" susimuszte ir 10 zmogystu isz ju paskendo; septynis da isz- gelbejo. No pakraszczio buwo matytie ant mariu daugybia lai- wu ir laiweliu basiauseme pawo- jingume. Didelis laiwas "Os- wold" isz Whitby susimuszte ir wisi zmones jame esanti paskendo. Sziaurinejo Anglijoje ir Szko- cijoje dratai telegrafiszki da ir szendien nesutaisyti ir tikros zi- nios yra sunkei gaunamos.

"Lloydas" apgarsina net 79 atsisikimus susimuszimu garlai- wiu ir prazuwimo zmoniu.

Garlaiwis "Ostruria" isz prie- zasties baisios audros negalejo ju- dytis isz porto isz Queestono ir priwerstas buwo lauktie 15 minutu, paskui iszsijudino in kelionia.

Wejas buwo toks smarkus, kad per adyna sieke 60 myliu.

Miestai yra sunaikyti, stogai namu nulupti ir kaminai nugriau- ti.

Nurokuoja, kad keli szimtai zmoniu isz priezasties tos audros prazuwo.

IN SKAITYTOJUS.

Kalendorius, kury prizadejo- me musu skaitytojams ant pre- zento, jau yra gatawas. Prisiusi- me koznam wienam skaitytoju. In didesnius miestus pasiusime antranku agentu musu ir kiek- wienas skaitytojas gales pas juos nueitie ir gautie. O Chicagie- czius uzpraszome wisos atsisauk- tie in Redakcija.

Sapninykas bus gatawas uz ko- kio menesio, jeigu kiti darbai ne- periszkados. Kurie isz skaitytoju nores gautie Sapninyka, meldze- mi yra biskely palauktie, o kurie noretu gautie kita kokia knyge- lia, in wietu Sapninyko, tai tegul atsisaukia, o tuojaus prisiusi- me.

RED.

Isz Amerikos.

Isz dalies darbo.

Girdetie kad Pullmanas po Nauju Metu ketina pradetie dirb- tie 400 nauju wagonu. Sako kad priims daugybia nauju darbinyku. Jeigu kas kada eitu in Pullmana darbo praszytie, tegul nesiwadina lenku, bet tegul sakosi lietuwiu, nes lenkai pagadino sawo warda ant paskutiniu straiku ir dabar kaip tik iszgirsta kad jis yra len- ku, tai artyn jo nedaleidzia. Sako kad tuojaus po Nauju Metu tas darbas prasidesias.

Darbai giriu.

Raszo mumis wienas lietuwis isz giriu Wisconsin, kur jisai jau wisas metas dirba, teip:

"Szia ziema giriuose Wisconsin- no darbu yra daugybe, nes szym- met dirba daugiau kempiu kaip kitais metais, ale szymet ir swie- to czionai yra daugiau jieszkan- czio to paties darbo. Nezinau ar wisar teip, bet in mano kempia, tai kasdien ateina darbo jieszko- dami. — Mokestis kempje no \$16 iki \$26 ant menesio, tas eina pagal kokia kompanija; "timste- rian" ir "loderian" gauna bran- gian.

Giriuose da wis yra lengwiau darbas gautie kaip kur kitur, del- to kad yra labai wargingas".

Straikas.

Massillon, Ohio. 24 Gruodzio, susitare 150 mainieriu neitie in darba uz tai, kad mokesty suma- ziuo iki 60c. no tono. Teip rodziasi kad ir kitu susiediniu kasyklu mainieriai stos in straika.

Nuszoko no augszto tilto.

Mieste Poughkepsie, N.Y. ne- kokis anglikas Marry Minier, ku- ris isz to bizny daro, nuszoko in wandeny no tilto 212 augszczio. Turejo prisitaisias wirszui sawo galwos koky ten parasona, kurs bisky jy ant oro prilaike, ir szokias no wirszaus tilto in 8 mi- nutas, dasieke wandeny. Du jo prieteliai lauke ant upes luotelije, o kad szis krito in wandeny, pa- gawo jy ir isz trauke in kraszta. Wanduo toje wietoje buwo 60 pedu gylio. Nuszokimas Minierui su wis nieko nekenke.

Numazino mokestis.

Homestead, Pa. arti Pittsbu- rgo, dideleje dirbtuweje plieni- niu iszdirbiu, 24 diena Gruodzio, tapo prikaltoš notos apreiszken- czios numazinima mokesties dar- binykams tos dirbtuwas. Darbi- nykam prie teip wadinamos ma- szinos "Converting Mills" suma- ziino mokesty no 10 iki 20 pr. Darbi- nykams iszkocejimo gelezies su- maziino no 20 iki 35 pr. Papras- tiems darbinykam pasilikio ne- sumazyta. Darbinyka klause ro- dos pas sawo prawadnykus ka- tur darytie, bet szitie atsak- to kad jokios rodos tame nera, kaip tik pristotie ant tokios mokes- ties koke yra mokama.

Paszwentinimas Lietuwi- szkos Bažnyczios Pitts- tone, Pa.

Sausio 1-ma, tai yra dienoje Nauju Metu 1895. "Pittstone, Pa." bus iszkilminga, szwente: paszwentinimo atnaujytos Lietu- wiszkos Bažnyczios, po wardu Sz. Kazimiero. Ant tos szwentes yra uzprasztyš wisos aplinkines

Lietuwiszkos Draugystes, bus daugybe lietuwiszku kunigu, — teipogi pribus ir isz Chicagos probaszczius, Guodotinas kun. M. Krawezunas.

Nauja Draugyste.

Brockton, Mass., 18 Gruodzio.

Acziui Diewui, nors syki ir mes sulaukeme atsilankant lietuwiszko kunigo. Jan nekurie lietuwiai ir gana senei czionai gywena, o da- niekad nebuwo matia lietuwiszko kunigo. Atwaziuodawo czionai lenkiszkas, bet kas isz to, kad ne wisi lietuwiai lenkiszka supranta; ir gi lenkiszku familijiu musu miestelyje tiktai 2, o lietuwiszku septinolioka.

Diena 18 szio menesio atsilanke pas mus guodotinas kn. J. Zebr- ris isz Waterburio, Conn., suszau- ke mus wisos in wiena kuopelia, sudrutino szwename tikejime ir per jo patarima uzsidejo Lietu- wiszka. Katalikiszka Draugyste, po wardu "Szwento Andriejaus". Isz pirmos dienos susirasze in mi- neta draugystia 33 sanariai: Ant wirszinyku tapo iszrinkti sekanti ukesai: Prezidentu p. Budrekeis, Wice-prezidentu p. Gajus, Sekre- torium p. Okas, Kasierium p. Ge- riba.

SANARYS.

Antra melaginga kores- pondencija.

Jau pereitame numeryje atszau- ke Kriauczius, jogei paduotos zi- nios ape Baltimores lietuwiszkus kriauczius buwo melagingos; da- bar wela atszaukia antra tokia, ka nr. 50 buwo danesza ape pa- sielgima lenku link lietuwiu. Negalime suprustie kas su tais padawejais neteisinygu ziniu da- darosi — ar jie tai ant juoko da- ro, ar gal greicziau... per nesu- pratima, sawo dalyku. Sztai koky gawome antri atszaukima isz Bal- timores:

Baltimore, Gruodzio 19 d.

Guodotinas Redytojai!

Noretume zinotie, kas cze per melagis raszo in jusu laikraszty ape Baltimores lietuwis. — Jei- gu teisingu ziniu nerandame, tai ape mela yra bjauru ir klauzytie, Dr-te "Sz. Jono" buwo pas len- kus 3 sykius, o Szwento Kazimie- ro teipgi tris, bet nebuwo sykiu abidwi, kaip tas Baltimores kores- pondentas "Lietuwa" danesza; teipogi nebuwo kunigo Zilinsko, kaip jisai sako, kad kalbejo, teisy- be, kalbejo Zilinskas, bet ne ku- nigas, o tiktai teplioris, pusiau su- lenkejas lietuwis. — O kas link lenku palitikos su lietuwiai — tai anie daug zemiau stowi ap- szwietime uz lietuwis: yra prasti, be jokio amato zmones; wa- ara wuogauja, o ziema oiste- rius kulia. Lietuwiai da tik pirmu sykiu buwo juos uzsiptasza ant sawo piknyko, tuom sykiu jie bu- wo iszwažewia pas farmerius to- meiczni rinktie, o kiti turejo pro- wa su kunigu. Ir ka raszo, kad tik wiena lenkiszka draugyste pasiti- ko lietuwis, tai teipgi melas — ne draugyste pasitiko, bet tik wienas lenkas iszlindo, lyg ziurke isz olos. S. Krawezunas.

Isz Elizabeth Port, N.J.

Guodotinas redytojai "Lietuwa"! Meldziamie patalpytie del zinio- wisu lietuwiai ape musu lietuwisz- ka parapija: — Kaip jau buwo garsyta "Lietu- woje", kad Elizabeth'o lietuwai pradėjo ruosztis ape sutaisyima sa-

wo parapijos, taigi tame mumis ge- riau sei padejo Guodotinas kun. J. Kaulakis, probaszczius lietuwisz- kos parapijos isz Philadelphijos. Atwazewo jisai pas mus 11 diena szio menesio ir pats uzsieme tuom darbu. Perejo kolektywodamas per lietuwis musu miestelio ir surinko \$300.00 — ir tai da ne per wisos perejo, nes tiek laiko neturejo. Sukolektawotus pinig- us pats nuweze pas Newarko wyskapa ir sudejo in banka. Da- bar turime ant pradziuos bažnyte- les jau \$700.00 bankoje.

Džiaugsmas mus ima, kad toke- me sunkeme laike, o galejome tiek pinigų sudetie, tai yra wiltia, kad instengsime nepoiligam ir ape bažnyczia pradetie ruosztis. Musu parapijoje yra dwi Dr-tes: "Sz. Kazimiero" ir "Sz. Jurgio", ku- rios teipgi prizadejo pinigiszka prie to dasidetie. Dabar kad 16 diena szio menesio laikeme mitin- ga, susidejo pinigai \$13.00. Tei- pogi kada uzdedant szia parapija buwo nutarta, idant kiekwienas parapijonas duotu po \$25.00 ant pradziuos lietuwiszkos parapijos, tai jau 12 parapijona yra pilnai užsimokejusiu. Szio yra: Juo- zas Lawcewiczius, P. Pikulis, D. Brazinskas, S. Makauskas, A. Ba- borskis, J. Bagdonas, J. Goberis, J. Waiczulis, Fr. Goberis, K. O- biedunas, P. Macys ir J. Laba- szinskas.

Ant pereito mitingo tapo nu- tarta, kad jau reikia apjieszkotie ir pirktie zemia po bažnyczia. Wienok pamykite Brolei, kad dwieje arba trise negali zemia del wisos parapijos nupirktie, nes jeigu ir nupirktime patys wieni, tai tada wisiems nepatiks: wienas sakys, butu tengeriaus buwia pirk- tie, kitas sakys kitur ir t.t.; toky dalyka negalime padarytie dwieje trise, anei dewiniese, tiktai turime darytie su roda wisu, o kaip wisi padarysime, teip bus geriau sei.

Delto 11 diena Sausio, 1895 m. turesime antra didely mitinga, wisos parapijos, ant kurio uzpra- szome wisos lietuwis be sky- riaus kaipo prigulinczius in para- pija, teip ir neprigulinczius, netik isz miesto Elizabeth'o, bet ir wisos kitus aplinkinius lietuwis, uz- praszome koskailtingiausei susi- rinktie ant teip swarbaus del mu- su dalyko. Pamykite Brolei, ne- smauskite, nepraleiskite to bran- gas laiko ant nieku salionuose, bet pribukite wisi ant mineto mi- tingo, idant galeitume apspres- tie ta swarbiausia musu reikla. Bro- liai mieli, kada mes bažnytelia susilauksime, toji suriaz mus in twirta kuopelia, daugybis lietu- wiai musu miestelyje, o tada ir wisiems bus geriau, nes jeigu ku- ris nores ir szatoretu musu mieste uzsidetie, jau tures kur, jau ga- les tarp sawo zmoniu pradetie prekystia westie ir gywenima sau padarytie, ir nesinaudos tada isz musu zmoniu koki zyda arba ki- ti toki, bet sawo zmones su sa- wais, nes prie bažnyczios galesi- me turetie susirszima tarp sawes.

Teipogi wisa parapija Eliza- beth'o siunczia szirdingiausia a- czio Guodotinam kn. J. Kaula- kiui uz jo gera welyjima.

Elizabeth'o Parapijonai.

BALIUS! BALIUS!

Mt. Carmel, Pa. dienoje Nau- ju metu bus didziausias balius parapijos, ant kurio szirdingiau- siai uzpraszo wisos lietuwis, wiesos ir moterelis, jaunikaiczis in patelias koskailtingiausei susi- rinktie, o busite kograzniausei pri- imti.

P. B. Balius Gtspadorius.

The Lithuanian Weekly "Lietuva"

PUBLISHED EVERY SATURDAY.
Executes all kind of Job Printing and trans-
lating in all modern languages

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed
"Lietuva" Publishing Co.,
954 33rd St., Chicago, Ill.

Nedelinis laikraštis "LIETUVA"

Išleista kas Subata, Chicago, Ill.

KASZTUOJA:

ANT METU AMERIKOJE.....\$2.00
IN UŽMARE.....\$3.00

Užveizdotojas A. OLSZEWSKIS.

Kankraščiai (korespondencijos) ir laikraštis tu-
ri būti adresuoti ant šio adreso:

"Lietuva" Publishing Co.
954 33rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS.

Pilnais turi būti alusai per MONEY ORDER arba
REGISTRUOTĄ GRAMATĄ ant ranku

A. OLSZEWSKIO,
954 33rd St., Chicago, Ill.

APE Lietuviskas Kolonijas Arkanso.

Kaip jau pranešome pereiname
numeryje "Lietuvos", kad "Lietu-
viskas Kolonijose" apsigyveno
lietuviskas kunigas ir kad ate-
nanti pavasary rengia pradietie
nors mažą kopytelia statytie, in
kuria tenyščiai lietuviai susi-
rinkia galeto pagarbytie savo
Sutvertojų.

Gera! butu turetie savo baž-
nytelia "Lietuviskas Kolonijose"

ir galbut koznas iz musu to
geistu. — Ale atsikyrimas broliai ir
ant to, kad sutaisymas norint
mažiausios ir biedniausios bažny-
teles, kasztuos daugiau kaip
geriause farma, o kas szendien
dnos ta kasztu, kad mes wisi da
ecame neturtingi ir tenai musu
lietuwiu da labai mažas burelis
yra. — Prileiskime, kad ju tenai
yra 30 familiju, tegul kožna deda
po \$10, tai kas iz to — bus tiktai
\$300, — na ir ka mes galime už
\$300 pradeti, — tai tik pats iz-
statymasienu, norint menkiausios
kopyteles kasztuos tiek. O kur
altorius, kur arnotai, kopa, kie-
likas ir t.t. Norint skupiausei
ir biedniausei apsieitie, tai maži
mažiausei, reikia nors \$1000 ant
pradžios. Ir iz kur ta paimtie? —

Dabar jau galbut kiekvienam
iz mus iszrodys, kad joku budu
negalima bus to pradeti. O wienok
musu senelis, guodotinas kn.
J. Balcewiczus, pasiszwente ant
to, nesigailedamas sawo sweika-
tos ir wargo, norint yra teip ly-
gei neturtingu, kaip ir mes patys,
bet sako kad padarys tiek daug
su sawo darbu ir pasiszwentimu,
kiek kas kitas su pinigais.

— Iz kur pinigai gautie ant pra-
džios statymo bažnyteles? — Ant
to guod. kn. Balcewiczus padare
toky pliana:

Apart sawo farmos, ka turejo
pirkias 87 akierius, nupirko prie
szalies da 40 akieriu — ir dabar
ta 40 akru iszleidžia ant iszgrajy-
jimo, ant naudos pradejimo lietu-
viszkos bažnycios. Už skieri mo-
kejo po \$8., tai už 40 akru užmo-
kejo \$320., dabar padare 1000
tikietu ir koznas tikietas kasztu-
oja tiktai dolieri; iszpardawus
tikietus bus \$1000. Ir jau yra iz-
ko pradeti statytie kopytelia
"Lietuviskose Kolonijose".

Traukimas bus užgaweniu nede-
lioje, tai yra 24 diene. Waserio,
bažnytinyje saleje lietuviszkos
parapijos Chicagoje.

Delfo Broliai mieli, nepasigai-
lekite to wieno dolierio sudetie
ant altoriaus Lietuwos, ant
naudos lietuviszkos bažnyteles,
kuri nepoilgam stos musu jauno-
se "Lietuviskose Kolonijose" ir
pasilikis atnuczia ir antra tery-
nia del wisu Amerikos Lietuwiu.
Pirkdamas tikietu už dolieri, ne
fiktai Broliai mielas padarysi "afie-

ra" Diewui, netiktai kad toje baž-
nycioje už tawes bus atminimas
koznose szwentose isziose, ne-
tiktai, kad padarysi geradejystia
sawo broliams lietuwiams Arkan-
so apsigywenusiems, bet da gali
Tau laime patarnautie ir — už
wiena dolieri, gali iszgrajytie 40
akru derlingo ir gražaus lauko!
juk iz tu, kurie tuos tikietus isz-
pirks, wienas turi iszgrajytie, o
mažu Tu gali tuom butie!

Tikietus galite gautie pas guo-
dotina kn. M. Krawczuna, pro-
baszczu lietuviszkos parapijos,
3216 Laurel str. Cgicago, Ill. ir
Redakciijoje "Lietuwos", 954 33rd
st.; teipogi jeigu kada kur wa-
žiuos pats probaszczius "Lietu-
viszku Koloniju", g. kn. J. Bal-
cewiczus atsilankydamas per lietu-
wius, teip pat tures su sawim
tikietus ir kas pores gales gautie.

Chicagočiai gali ateitie in nam-
us in nusipirktie sau tikietu, o
kas nori iz toliau, iz kitu
miestu, tegul priunczia per gro-
mata dolieri, ir už 2c. markia ir
aiszkliai paraszias sawo adresa, o
prisiusime jam tikietu su gryžtan-
czia paczta.

Traukimas bus pagarsytas per
"Lietuva" ir kas iszgrajys teip-
gi bus apgarsyta ir bus jam prisiusti
pilni apraszai tu lauku, kaip to:
"abstraktas" "deetas" ir t.t. ir
daugiaus niekas, anei wienas cen-
tas neuks kasztu, už dolieri
isztraukia sawo furma, 40 akru lau-
ko.

Užpraszo wisus Brolius Lietu-
wius paduotie sawo ranka
mums naujokiniems.

Su guodone,
Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Kn. J. BALCEWICZUS.

Ar girdejotia tokia nau- jiena?

Utelpalaikis Jociukas, kuris
Petersburge per pusantru metu
kacpams ir nihilistams czebatus
pucau ir už nihilizma ar už ki-
ta kokia piktdarysta iz tenai
iszsmuko nuogas ir uteliu už-
graužtas, atidume in Tilžia in
Prusus ir prisiplake prie "Ap-
žwalgos" redaktoriaus p. Fr. An-
grabo; izz Angrabu palicija buwo
suarezstawojus, ir jeigu geri žmo-
nes butu nesumyleja ant jo, butu
tapiasiszguitu in Siberija. Atwaže-
wias in Pennsylvanija, kasdien ra-
sze pas mus gromatas, kurie
werkdamas prasze nors mažiausio
darbelio, idant nors iz bado ne-
nustiptu; prasze werkdamas, i-
dant jam prisiustume tikietu, o jis
atwažewias atidirbs už tai; jeigu
raszyt negalesias tai nors literu
mokysis statytie, kad nors sawo
gywasty užlaikytie.

Izsklausime to werksmo jo, pa-
siuntume tikietu in Wilkes Barre,
Pa. ir parsitraukeme jy; pradejo
jisai raszytie (redagawotie) "Lietu-
wa".

Ape jo galejima raszytie, ne-
reikalujame jau pasakotie, nes
wisi skaitytojai "Lietuwos" pame-
na gerai pereinamawary, kaip
jis nekuriuos straipsnius buwo su-
narglojas, ka jau nekarta buwo
geda ir žmonems pasiustie. Per
ta wisa laika jo redagawojimo,
ape 200 skaitytoju atsimete no
"Lietuwos" skaitymo.

Pirma nedelia dawemia jam
"boarda", po \$3 ir po \$1.50
pareina jam no tikieto, tai turi
pinigais \$4.50, o "boardas" \$4,
sykiu \$8.50. Ir jeigu butume ži-
noja ape jo galejima raszytie, tai
kad da jis butu mums norejas
mokitie, tai teipgi butume jo ne-
emia mums laikraszty susnarglo-
tie. Wienok buwo gaila žiurint
ant tokio "mizericordia" ir kur
jy welniuose buwo padetie, daw-
me nors po \$3 ant nedelios ir ti-
kejomes, kad tolin pramoks. Bet
kur tau, tolin pradejo jam eit ar-
szyn. — Jau baigiesi deszits nede-
liu, o Jociuks in wieta pramokt
raszytie, tai wisai kwailin neuo.
Ant galo jau bowome pasiryžia
jam mokitie ant nedelios tiktai
po dolieri, idant po welniu atsi-
kratytie no jo, bet ant galo ir
pats iszejo newarytas.

Nusikratemia jy no sawo gal-
wos 25-ta Rugpjuczio, o szendien
kada jau praejo 4 menesiai po jo
iszzejimui, — susimislyjo wytras
skustie už ALGA. — Ar girdejo-
tia kas kada tokia komedyja? Ir
da kaip: Stoja ir prisiigia, buk mes
jam suderejome mokitie po du
dolierius ant dienos?!

Na ir matote kaip tai gerai
kaip susimyli ant tokio walka-
tos swieto, kaip jy pagelbi badi-
stimpanty, tai da jis tawe po
sodus paskui taso. Ir nesigedi
bestija kreiwai prisiigitie ir me-
luotie tawo akyse. Juk da tos
wisos jo gromatos guli pas mus,
teipogi guli gromatos ir tu kuni-
gu, kurie melde susimyletie
ant tokio wargso ir duot jam
nors ant duonos užsidirbtie, ir
dabar szungalwis toks stoja
priesz sudžia ir iszkeltas ranka
prisiigia, buk tai mes jo jieszko-
jomia ir jam suderejomia alga po
\$2 ant dienos?!

Delto atsiszaukiamie in wisus
Brolius Lietuwius ir geras katali-
kus, idant toky szungalwy, kuris
drysta kreiwai prisiigitie, ne-
priimtie nein kokia žmonisz-
ka draugystia, o ir iz tu iszmestie
in kuriais jau inlindo, ba
žmogus, kuris drysta kreiwai
prisiigitie, drys jisai ir didžiau
sios piktdarystes dasileistie,
drys jisai pawogtie ir žmogus
pajupatie, jam bus wis tas pats.
Užtai Broliai mieli, geda mums
tokius netiketus laikytie terpu
sawes, terpu sawo draugysziu,
geda netik no lietuwiu, bet no
swetintauziu; iszrakume tokius
usnias iz terpu sawes ir iszmes-
kime szalin, idant sawo parkais
neuzkrestu ir geresniu žmoniu.

— Pereita nedelia ruskoje cer-
kweje Chicagos, isztikamiejie
padonai Rosijos prieme prisiiga
naujam carui. Prisiige net — sze-
szy....

— Pereita czetwerga, Chicagoje
pastojo zima toke, kaip Rosi-
joje: sniego pridrebe sulyg ke-
liu, langai wisu namu ledais
apaugo, sniegas gyrgyzda. Sibi-
riskas szaltis.

— Jeigu nori turetie sawo na-
muose gražu tautiszka abroza,
tai pirk Abroza "Kraziu Skerdy-
nes" dabar naujai iszduota. Preke
50c. pas A. Ossowski, 276 W. Di-
vision st., Chicago, Ill. (3-2)

— Dabar gali gautie szifkartia
iz Chicagos in Hamburga arba
Bremena už \$22, o po Nauju Me-
tu bus \$32. Kas mislina wažiuo-
tie in Europa tegul pasiskubina.

— Nedelioje 30 Gruodžio,
tuojaus po sumai, bažnytinyje sa-
leje, bas parapijos mitingas, ant
kurio yra užpraszomi wisi parapi-
jonai pributie.

— Utarnyke pripuola szwente
Nauju Metu. Redyste "Lietuva"
isz szirdies welyja wisems sawo
Skaitytojams ant ateinanczio
meto naujos laimes ir geriausios
kloties.

— Jonas Jazawitas, prigulintis
in Dr-tia „Apweizdos Diewo",
buwo iszwažewias iu Boonesbor-
ough, Iowa, ant darbo ir tenai
apsirgo ant tifuso. Dabar parwa-
žewo in Chicago ir guli pawieta-
wam ligonbutyje.

— Jociukaiis apskunde "Lietu-
wos" iszduotojy ant \$200.00,
esant priguli jam už alga. Jeigu
iszduotojus "Lietuwos" kožnam
walkatai szimtus dalytu, tai ne-
turetu jau už ka nei popiera ant
laikraszczio nupirktie.

— Palicija arestawojo neko-
kias T. C. Watsona ir W. Schnei-
dery už gana gudria apgawysta.
Apsigarsydawo jie laikraszczio-
se, kad reikalauja jaunu wyru prie
kwarbawimo fotografija, žadedami
mokitie po \$12 ant nedelios,
isz wisu tokiu iszmelawo sau po
keleta dolieriu ant perkimo me-
degos, o darbo nei wienam neda-
we. Dabar sedi abudu.

— Kad petnycioje, 21 szio
menesio buwo prowa su Jociu-
laikiu ir kada jis kreiwai prisi-
ge, buwo tuom tarpu reporteris
isz angliszko laikraszczio "Inter
Ocean" ir ant rytojaus jau wisa
ta prowa buwo apraszyta. Ra-
szo kad ex-nihilistas Jocius skun-
džia iszduotoji "Lietuwos" už
tai, kad jam neužmokejo už su-
dardima to laikraszczio.

— Nekoke Charlotta Morse 29
metu senumo Kaledu wakara nu-
sitrutyjo iz tos priežasties, kad
jos wyras 10 minutu pasiwelino
pareitie ant wakarienes. Pasake
in sawo susiedia: "žierekTamista,
kas mano per gyvenimas, jeigu
wakariene jau gatawa, o mano
wyro ir wel nera.... Jau esu
sukankyta tokiu gyweimu ir tu-
riu sau gywasty atimtie". Nuejus
iszgere truezynos, o kad in de-
szimtis minutu wyras sugryžo, jau
buwo per welu atgelbetie.

— Chicagoje, laike szwentes
Kaledu, atsitiko daugiau kaip
puskapis žmogžudyseziu. Newie-
nas tapo užszautasisz rewolwieri,
pajpautas po peiliu, apipuole ne
wiena liauferia ant uleycios ir te-
nai baisiai sumusze ir kisenius ap-
krauste; Diewe gelbek kas de-
josi. Teipogi danesza, kad in wiena
lietuwy perszowe, Adoma Kun-

Wietines zinios.

Užsimokekit už "LIETUVA"

— Namuose siratu, po nr. 2228

Michigan ave. insisuko szkarlati-
na ir apsirgdino net penkiolika
kudikiu ant sykio.

— Jau lenkiszkas laikrasztis
"Welnias" persikriksztino ant
"Krapylo" ir dabar iszeina dides-
niamie formate.

— Pereita nedelia ruskoje cer-
kweje Chicagos, isztikamiejie
padonai Rosijos prieme prisiiga
naujam carui. Prisiige net — sze-
szy....

— Pereita czetwerga, Chicagoje
pastojo zima toke, kaip Rosi-
joje: sniego pridrebe sulyg ke-
liu, langai wisu namu ledais
apaugo, sniegas gyrgyzda. Sibi-
riskas szaltis.

— Jeigu nori turetie sawo na-
muose gražu tautiszka abroza,
tai pirk Abroza "Kraziu Skerdy-
nes" dabar naujai iszduota. Preke
50c. pas A. Ossowski, 276 W. Di-
vision st., Chicago, Ill. (3-2)

— Dabar gali gautie szifkartia
iz Chicagos in Hamburga arba
Bremena už \$22, o po Nauju Me-
tu bus \$32. Kas mislina wažiuo-
tie in Europa tegul pasiskubina.

— Nedelioje 30 Gruodžio,
tuojaus po sumai, bažnytinyje sa-
leje, bas parapijos mitingas, ant
kurio yra užpraszomi wisi parapi-
jonai pributie.

— Utarnyke pripuola szwente
Nauju Metu. Redyste "Lietuva"
isz szirdies welyja wisems sawo
Skaitytojams ant ateinanczio
meto naujos laimes ir geriausios
kloties.

— Jonas Jazawitas, prigulintis
in Dr-tia „Apweizdos Diewo",
buwo iszwažewias iu Boonesbor-
ough, Iowa, ant darbo ir tenai
apsirgo ant tifuso. Dabar parwa-
žewo in Chicago ir guli pawieta-
wam ligonbutyje.

— Jociukaiis apskunde "Lietu-
wos" iszduotojy ant \$200.00,
esant priguli jam už alga. Jeigu
iszduotojus "Lietuwos" kožnam
walkatai szimtus dalytu, tai ne-
turetu jau už ka nei popiera ant
laikraszczio nupirktie.

— Palicija arestawojo neko-
kias T. C. Watsona ir W. Schnei-
dery už gana gudria apgawysta.
Apsigarsydawo jie laikraszczio-
se, kad reikalauja jaunu wyru prie
kwarbawimo fotografija, žadedami
mokitie po \$12 ant nedelios,
isz wisu tokiu iszmelawo sau po
keleta dolieriu ant perkimo me-
degos, o darbo nei wienam neda-
we. Dabar sedi abudu.

— Kad petnycioje, 21 szio
menesio buwo prowa su Jociu-
laikiu ir kada jis kreiwai prisi-
ge, buwo tuom tarpu reporteris
isz angliszko laikraszczio "Inter
Ocean" ir ant rytojaus jau wisa
ta prowa buwo apraszyta. Ra-
szo kad ex-nihilistas Jocius skun-
džia iszduotoji "Lietuwos" už
tai, kad jam neužmokejo už su-
dardima to laikraszczio.

— Nekoke Charlotta Morse 29
metu senumo Kaledu wakara nu-
sitrutyjo iz tos priežasties, kad
jos wyras 10 minutu pasiwelino
pareitie ant wakarienes. Pasake
in sawo susiedia: "žierekTamista,
kas mano per gyvenimas, jeigu
wakariene jau gatawa, o mano
wyro ir wel nera.... Jau esu
sukankyta tokiu gyweimu ir tu-
riu sau gywasty atimtie". Nuejus
iszgere truezynos, o kad in de-
szimtis minutu wyras sugryžo, jau
buwo per welu atgelbetie.

— Chicagoje, laike szwentes
Kaledu, atsitiko daugiau kaip
puskapis žmogžudyseziu. Newie-
nas tapo užszautasisz rewolwieri,
pajpautas po peiliu, apipuole ne
wiena liauferia ant uleycios ir te-
nai baisiai sumusze ir kisenius ap-
krauste; Diewe gelbek kas de-
josi. Teipogi danesza, kad in wiena
lietuwy perszowe, Adoma Kun-

ca. Užpuole ant jo liauferiai nake-
cze arti saliano Norbuto, ant Je-
ferson str., szowe ir pataike in
galwa. Dabar guli ligonbutyje.

— Gražu Abroza "Kraziu Pjo-
wynes" galite dabar gautie redak-
ciijoje "Lietuwos" už 50c., Už
paczta 10c., o kas ant sykio ima
keliis tokius abrozus, tam kasztu
paczto nerokujame.

— Jociukas landžioja po žmo-
nis gywenanczius ant Bridgepor-
to ir rankioja paraszus no ju, pasi-
tikedamas gautie biblijoteka iz
miesto. Jeigu miestas jau butu
toks kwailas ir bile walkatai, o
da grinoriu pawestu tokius daik-
tus, tai jau Chicagos negaletu mie-
tu wadytis. Ugi kur jau toji
twarka butu.

— Wietinis probaszczius G.
kn. M. Krawczunas, iszwažiujoa
ateinanczius nedelios wakara
isz Chicagos ant dwieju nedeliu
ant wakacijos. Per ta laika užims
Jo wieta G. kn. J. Balcewiczus,
probaszczius "Lietuwiskiu Ko-
loniju" iz Arkanso. Kas iz pa-
rapijoru tures kokius reikalus in
krikszta ar prie ligonių, gali atsi-
szauktie prie g. kn. Balcewi-
cziaus.

— Darbai kriaucziu Chicagoje
labai blogai eina. Sztai kriauczius
A. S.....czius, kuris turejo
kriaucziu "shopa" ant 21-mos ul.
matyt kad darbo neteko, o idant
užsidirbtie ant duonos, tai pasi-
samo in swietkus kas jo parei-
kalauja ir teip sau žmogus ta
warginga žiemalia prasistums.
Sztai pereita czetwerga buwo ji-
sai swietku Jociui, kury jisai pa-
žino in penkta nedelia po atsi-
traukimui iz "Lietuwos," o da-
bar prisiige, kad jisai girdejas

PRAEITE WILNIAUS

— ir jo —
Pirmu buvusios Akademijos.

(Isz iszdawimo Nerio.)

(Tasa.)

Augszcziausioji Lietuvos mokslawiete ir Lietuwos apszwieta.

Kaip jau mateme augszcziausioji Lietuwos mokslawiete powaireis wardais Wilniuje iszbuwo no 1578 iki 1842 metu, o tai isz wiso 264 metus. Nes ta mokslawiete daugiaus negu pustreczio amziaus buvo szaltiniu isz kurio apszwieta ir szwiesa po musu kraszta platinosi, tada tikiu, jog ne bus perdaude ape ana ir Lietuwos apszwieta su anaje suriszta eze keleta zodziu placziaus pasakytie.

Kokia Lietuwos apszwieta buwo giliausioje senoweje? Tas daiktas nera gerai isztirinetas, wienok be abejojimo galima pasakytie, jog Lietuwu apszwieta ne buwo mažesne, negu praszaciziu, o labjausie neg praszaciziu no pietu ir rytu puses. Tai numis aiskiei rodo daiktai randantieje pylekalniuose ir milziniu apuose. Tie randamieje giškai, psipuozsimo daiktai aukso ir siabro, molio wisoki indai ir t. t. Iudyja jog tie daigtai musu praeziams no senu senowes zinomi buwo. Patis wardai gelezies, aukso ir t. t. grynai lietuwiszki numis liudyja, jog musu praboczei, gal da isz Azijos iszeidami inojo kaip pamagnetus daiktus ptureti ir no praszaciziu nereikalawo ape juos zinios. Wel kioki iszdirbimai, seneliu senelei, pagal Baltikes marias gywendami, maina arba prekyba su automis gana atokiai gyvenanizomis, kaip tai su Finicija ir Vizantija. Gintaras buwo swarziausiais maino diktas. Jis ejo etik in Wizantija ir Finicija, ir et kitar, o teip pat ir in Gufia. Toks maino wedimas neatatini reikalawo nekurio apzwietimo, ir supratimo sawo terpiu padejimo. Ne gana to, padaimai ape musu prabocziu tike ma aiskiei mums rodo, jog ju isis ne buwo užgimusi ir jog jie ut swieto žiuredami, stengesi au iszreiksztie, isz ko ir del ko fiskas dedasi. Stabmeldzeis buami, jie wienok tikejo, jog mogus tur duszia arba dwasia, uri nemirsztanty yra, ir kurios itame gyvenime kitoks gyweimas laukia; jie tikejo kad wietas, ant kurio gywename ir at kurio žiurime, turejo turele pradzia, o per ta ir turejo utie sutwertas ir jog tuomi suwertoji buwo diewas Pramzius, o amziu-amziu esantis. Tai bu to wyriausis diewas. Zemes drejimai, patwanas, — tai jo bu to darbai. Po Pramziu ejo wel tie trys galingi diewaicziai: erkunas — diewas žaibo ir griauinio, Atrimpas — juri diewas

Poklius — diewas peklos. Po an buwo Kowas — diewas kases, Prakurime ir Lietua — diwaite ngnies ir liuosybes; Mila — diwaite meiles ir Wellione — diwaite ateinancio gywenimo. Da buwo daug kitu diewu ir diewiu. Del mažumo wietos primysime eze ape dwi diewias: pe Laumia ir Karalienia. Ape Laumia — diwia mote szkos wilioklystes szis eina pawimas. Ji buwo neiszpasakytos rozybes ir gyweno debesiuose. Iki ant sawo diemantiniu sosto ededama, ji ant žemes užmate raižn jaunikaity, kurs jei labai atiko. Ji tada, paleidus sawo blizgancziu juosta nusileido žemyn ir susiejo su jaunikaicziu, wisiu kurio susiejimo bawo suus Maitas no Laumes gimias. Kozna — diewa gera motina tris kartus nusileisdawo žemyn, idant sawo krutimis mažuty pawalgyntie. Teip wis tas keliata mene-

siu traukesi. Ant galo wogalis Perkunas dasizinojo ape iszskos. Užpykias didei ant dan deiwes, kury su žmogum jo, Perkunas sugriebe u koju kudikely ir užmete ji in stogia dangiszkos wietos, kame is wirtu in žwaigzdia Setiadinama. Užpykias Perkaspjowe Laumei krutis, is in szmoteliu sukapojo ir in žiamis iszblaszke. No to pido lemnytai, paprastinai aumes pupais wadinami. Ant wko neatsižiurint wis-gi Laume iszpasakytai grazi ir jos uostu wisiems yra žinoma.

Karaliene teip pat yra grazi dangiszkoji diwe. Jo galwa saulia yra papuoszta, jos ploszczius žwaigzdemis yra szodyti ir užegtas welkelia — wyduryje kurios — menuo. Is prasiuokimas — tai auszra, szaros — deimentai. Kada sauleszwiecziant lietis lyja — tai i dabar lietuwiai yra papratia saki, jog Karaliene werkia.

Man rodosi, jog ir toki trumpo paminejimo swarbiausiuju Lietuwos diewu ir diewiow gana, idant parodytie, jo musu prabocziui ne wisizskai bszwiesos, ir tai sawotiszkos, buwo. Ant galo, jeigu primysim, jog pagal padawimus jie sawo galwozcziaus wardu Iszminti buwo iszmokyti. Wylyeziomis sadytie isz seimo ir jog jiems Widawuczio ir Bruteno bawo induos tiesos, pagal kuriais jie turei elgtis ir pagal kurias wisa taut turejo klausytie wyriausiojo kungo kureju-kurejo, — tada aisk bus, jog Lietuwa tai ne buwekruwa žmoniu be twarkos ir reos gywenanti, bet jog tai jau gloje senoweje buwo tauta turin ir sawo diewaiczius, ir sawo tsas, ir sawo wirszynika, augzcziausis kunigu-kuniga, kurejii-kureji, kurio wisi ir kunigaikszau, neiszskiriant, klausytie turo, jog tai buwo tauta, kuriai juw sejimais ir kiti amatai isz mo bu wo žinomi.

Teip Lietuwos gywenai susidedant ana turejo ir sawo rasztus tureti ir, pagal moku wyru liudyjima, ana juos i turejusi iki XIV amziui, bet potom, kada kowose už buwywaldžia kureju-kurejo pasimažino o waldžia karwedziu kunigaikszciu pasididino, kada Gediminas, Algirdzius, Vitautas sueno po sawo waldžia daugybia emiu ir Kijawo neiszskiriant ir tada del daugybes suimtos gudiekos žemes priesz kuria tikroji Lietuwa tik maža tebuwo, redos ležiuiwu patapo liežiuiwis gudiszlasis, tada lietuwiszkoji raszliaw sumažėjo ir kaip redos kaba, kas pirmiaus buwo, wisizskai pragaizso. Lietuwiszskas liežiuiwis atliko sawo tewynei, ir jom kalbejo ten kaip prasti žmones teip ir didžiunai, kunigaikszciu neiszskiriant.

Albertas metraszejis sawo kro nikoje raszo, buk tai Modenos wyskupas, wardu Vilhelmas, Prusuose budams, ismoko lietuwiszkos kalbos ir inta kalba iszwerte garsia Donato grammatika m. 1223.

Algirdziui ir Gedimui wieszpataujant krikščionizskas mokslas, norint Križoku ir trukdomas, platinosi isz lengwo, o su juom ir swietiszka apszwieta. Iszkalu wienok tokiu, kaip mes jais dabar suprantame, tada nebu wo. Waikai didziu kunigaikszciu ir didžiunu buwo mokami mokitoju tyczioms del to dažniausie isz swetimu krasztu ir už didzius pinigus atkwiestais. Jeigu da primisime, jog tada isis knygog buwo raszomos raiškos rasztu, o ne spaudžiamos maszinomis, kas tiktai m. 1435 Nirenberge buwo didžiai smaki dalyku. Waikai biednesniu sziek tiek szwiesos ygydawo tarnaudami ant dwaru tokiu didžiunu, kaip Monwidai ir Gaidai, arba wel tarnaudami ant dwaru

didžio kunigaikszcio. Ten patarnawia, swietiszka szwelnuma ingija ir wiso ko patyria potom jie budawo skiriami in kariume nia in uredininkus, in dwaru prižiuretojus ir t. t.

Po inwedimui m. 1387 krikščionystes szwiesos ingijimas, norint pirmutines, truputy lengwesnis tapo. Atsirado katalikiszkos bažnyczios, o prie ju parapijos ir kliosztoriai. Tapo tada ilgainiu investos prie parapiju kliosztoriu mokslinyczios. Wiena isz pirmutiniu tokiu mokslinycziu buwo iszkala prie Wilniaus katedros, norint ir ta netuojats po krikščionystes inwedimui atsirado, o potom mokslinyczia prie szw. Jono bažnyczios Wilniuje užwesta m. 1513. Kogi waikai tose mokslinycziose mokinami buwo? Pirmucziausei skaitytie ir, gal but, raszytie, potom poteru mistranturos, idant misziouse galetu patarnautie, o potom sziek tiek giedojimo. Ir-gi wel nedaug waiku ten buwo mokoma — wien tiek, kiek reikdawo del bažnyczios reikalaw. Tewai, kuriu waikai in tais iszkalas nepakliudawo, o kurie wel norint sziek tiek noredawo jeigu pramokintie skaitytie ir raszytie, turedawo in namus kwiestie sziokius tokius mokytojus. Tas wis brangei kasztawo, o waikai wis-gi gangreit kaip ir nemoktyti buwo.

Diena no dienos buwo jauczia ma didesne stoka geru mokslinycziu, netik del prastu žmoniu kuriems ape moksla wargu ir mislytie buwo, bet ir del žmoniu augszcziausios kilmes. Kas norejo kunigu pastotie, arba wel szeip taptie koku augsztesniu uredinyku, tas turejo ir augsztesnius mokslus pereitie, o to mok slo sawo Tewynei, Lietuwoje ne buwo. Teisybe, Lenkijoje, su Lietuwa suwienytoj, Krokawoj jau buwo uniwersitetas, arba augszcziausioji mokslawiete, bet Lietuwos didžiunai, ilgainiui skersai ir su neapykanta in Lenkus žiuredami, ne mego ten mok slo jieszkotie — jie welyjo szwiesos jieszkotie po swetimus krasztus, kaip tai po Wokietija, pas Czekus Pragoje, arba Paryžiuje. In ten podraug su didžiunu waika is ir ant iszdejimo iszkeliadawo dažnai ir waikai biedniausiuju ponu ir szeip prastu žmoniu.

Su kuom gi tada isz užrube žiaus gryzdawo namo Lietuwos jaunumene? Žinoms, su tuom mokslu, kury anie swetimuose krasztuose atradia buwo. Wieni isz ju, kurie mokesi Paryžiuje arba Walaku kraszte, namo grizdawo tikrais katalikais, kiti gi wel, moksla gawusieje Wokietijoje, Czeke žiameje namo gryzdawo mok slo Liuterio, arba kitu reformatorių, atnaujintoju, pripildyti. Ne gana to—Liuterio ir kiti reformatu pasekejai namo sugryžia ant to neapsistoto, idant tylops sawo tikejima iszpažintie, bet ana už iszganinga rokuo dami norejo jy ir terp sawo wientaucziu praplatytie. Tokiu tai budu Wilniuje nekurio Abrohomo Kulwos tapo mokslawiete del praplatinimo Liuterio tikejimo uždeta del 50 waiku ir tai 1539 metuose. Augszcziaus jau buwo pasakytas, kad Kalwinis mekslas Lietuwoj daugiaus buwo radias pasekeju, negu mokslas tikejimo atnaujintoju. Swarbiausie to mok slo apgynejeis buwo Radzwillai, Juodasis ir Rudasis, kurie ta tikejima ant stipriu pamatu pastatytie noredami, kitiems ponams taip pat padedant, užwede ape 1556 m. sziais tikrojoj Lietuwoj iszkalas: Wilniuje, Birziuose, Szidlawoj, Kedainiuose ir Breste arba Brastoje. Isz tu iszkala Wilniaus ir Birziu mokslinyczios gymnazijomis rokawosi; eze buwo mokinama: Di ewo mok slo, istorijos, aritmetikos ir liežiuiwis: lotyniszko, gudiszko, lenkiszko ir lietuwiszko.

Tos gymnazijose mokydawosi waikai szaunesniuju ponu ne tik isz Lietuwos ir Gudijos, bet da isz Lenkijos ir Prusu.

Isz ko tik eze pasakytos matome, jog pirmutines kaip prigul iszkalos Lietuwoj Radzwillu buwo užwestos ir tai del reformatu. Jeigu dabar da priminsime, jog Prusuose, Karaliauczuje, buwo reformatu uniwersitetas, kuriam eercokas Albrechtas instate stipendijas del asztuonių lietuwiu pasigatawojancziu butie reformatu kuniga is, tada bus aiskiu, kad apturetie pirmutinia szwies sa jau ir namie, sawo kraszte buwo galima, o del apturejimo augsztesniuju mokslu teip pat netoli reikejo waziuotie, nes Karaliauczius paszonyje buwo — tai wiena, o antra gi wel bus aiskiu del ko umai po wisa musu kraszta daugybe reformatu atsirado.

Wilniaus Wyskupas Walerijonas Protaszewiczius su didziu galescziu matydams, kaip po Lietuwa nyksta kataliku tikejimas, o platinosi reformacija — padejo sau už miery gintie katalikystia no wisizsko pragaiszimo. Neatbutinai reikejo užwestie katalikiszkos mokslinyczias, kuriose jeigu nedaugiaus, tai norint tiek pat jaunumenes butu galeja szwiesos gautie, kaip ir pas reformatus. Bet del mokslinycziu reikejo ir geru pinigu ir geru mokintoju. Piniguose ne buwo stokos, nes Protaszewiczius, tas geriausias bažnyczios ir sawo tewynes sunus, turtingu budams wisus didzius sawo turtus buwo apsimislyjas, kaipo paskiaus ir padare, paaukautie ant Lietuwos apszwietimo, dabar reike jo tiktai gerus mokintojus sujieszkotie, Sziu paskutiniu wyskupus Walerijonas apsimislyjo jieszkotie tarp kunigu Jezuitu.

Ordenas kunigu Jezuitu nese nei, nes 1540 metuose popiezius Powylo III buwo užtwirtytas per storonia Igno Loyoles, gimusio Hiszpanu žiamej m. 1491. Dywinas tas žmogus, potom terp szwentuju parokuotas, sunus turtingu didžiunu, isz pradzius buwo kareiwu. Wienoje su Francuzais karej, kame Ignas parode neiszpasakytas sawo narsuma, jam kojos buwo sulaužytos. No opu besigydydams ir matydams, jog nebgalesias kareiwu butie, o wel prisiskaitias szwentuju gywenimu jis apsimislyjo jiems pasektie ir tame stengime užsi mane užwestie nauja dwasiszka ordena, kurs katalikystei nau da atnesztu. Del atlikimo to užmanymo rekejo taptie mokytu žmogumi ir Loyole 33 metu budams pasieme mokytis lotyniszkos grammatikos, nes tada wisi mokslai lotyniszka buwo iszguldomi. Uniwersitetuose augzcziausius mokslus iszbaigias jis sustate Statutus Jezuso Dr-tes ir anuos dawe popiežiui ant patwyrtnimo. Dr-te buwo užtwirtyta. Sanariai tos draugystes, Jezuitai wadinami, turedawo ant biednystes, nusiziaminimo, czistatos ir ant wisizsko popiežiui paklusnumo apsižadetie. Loyole buwo pirmutiniu Draugystes wirszyniku arba „jenerolu“. Jemrolas Draugystes Ry me gywenio; jis buwo Draugystes sanariu iszrenkamas, bet wisus kitus wirszynikus jis pats skyre pagal sawo nora. In ordena budawo priimamos asabos tiktai ilga meginima iszturejusios. Swarbiausiuju dalyku rokawosi aklas sawo wirszyninkams paklusnumas; wirszyninkams mažesnieje Jezuitai turedawo spawiedotis netik isz sawo weikalu, bet ir užmanymu; Jezuitai turedawo wiens kitu tyrinetie ir kas abejotinu pasirody dawo, tas pawaromas isz Draugystes budawo.

Tokiame tai zokone Protaszewiczius užmislyjo mokintoju jieszkotie. Ir nera dywu! Jezuitu ordenas norint tiktai ir no kokios

tridesetkos metu tebuwo užwestas, bet jau garsu ape sawe wisa swieta buwo pripyldias. Jo sanariai buwo garsus isz gilio mok slo, diewobaimingo gywenimo ir didžiausio kataliku tikejimui atsidawimo. Gangreit wisos Europos ponystes, Wokietijos ir Lenkijos neiszskiriant, jie turejo sawo mokslawietias, kame su didžiausiu pasiwedimu wede karia su reformatais.

Ant galo metuose 1569 wyskupo Walerijono kwiecziami in Wilniu pribuwo; jo gražei apžiureti eze intaise sawo kolegija ir ateinanciuose metuose sawo gymnazija užwede. Gymnazija buwo padalyta in penkias klisas: Infima, Grammatika, Sintaxis, Poetika ir Retorika. Eze daugiausai buwo mokama lotyniszkos kalbos ir truputy istorijos ir geografijos. Isz lotyniszku rasztu Ciceronas ir Wirgilijus buwo skaitomi. Tai buwo swietiszka iszkala. Del tu-gi jaunikaicziu, kurie in Jezuitus pastotie norejo, buwo skyrima iszkala prie Jezuitu kolegijos — kame laike 3 metu filiozofijos mokinosi ir laike 4 metu teologijos.

Wisas Jezuitu iszkalos mokslas ant to buwo atkreiptas, idant isz Lietuwos reformacija iszwerstie. Isz pradzius tas jiems sunkei ejo, bet no metu 1573, kada in Wilniu pribuwo garsus Petras Skarga, juos geresne klotie sutinka.

Petras Skarga buwo Jezuitu tikejimui wisizskai atsidawusiu. Jis norint ir lenkas, bet wisgi už sawo kraszto žmogu rokawosi ir musu kraszto reikalus geriaus numane, negu Jezuitai swetimtaucziai. Jis buwo garsu pamokslasekeju. Ant pamokslu jis drasei kliutias iszmetinedawo netik didžiunams bet ir karaliams. Ne gana to. Jis mokejo eitie tiesiai ir twirtai prie paskyrto samierio. Taigi netrucus Jonas Chodkiewiczius isz Liuterio tikejimo perejo in katalikystia, o potom sunai Radzwillu Juodojo, kalwinistu globejo, wisi in katalikystia sugryžo ir isz ju wiens, wardu Jurgis, da mažuteliu waiku budams, tapo in Wilniaus pawyskupy paskyrtas.

Jezuitai tokiu budu sudruteja užsimane atsiektie to mierio, idant wiso kraszto akyse ju iszkalos butu už augsztesnia rokuojamos, negu iszkalos reformatu — todel jie panorejo Wilniuje užwestie Akademia lygei tokia, koke jau Krokawoj bu wo ir ape ta karaliaus prasze. Karalius Staponas Batory ta daideido ir ant to m. 1578 raszta iszdawe. Akademia tapo inkurta ir in du skyrius padalyta: in skyry filiozofiny ir teologiny. Filiozofiniam skyryje buwo mokinama: mefizikos, logikos, etikos, matematikos, istorijos, geografijos, lotynitzkos, grekoniszkos, retorikos ir poetikos; teologiniame gi skyryje: teologijos dwasiszkos, dogmatines, Raszto szw. Seno ir Naujo Testamento, kazujistikos, polemikos, tiesu kononiniu, bažnyczios weikalu ir hebraisko liežiuiwu. Pirmutiniu tos akademijos rektorium Petras Skarga buwo paskirtas. Tarpu profesoriu buwo Emmanuelis de Wega, portugalietis, Antanas Arias, hiszpanas, Laurinas Fauntheus, ingliknas, ir daug kitu swetimtaucziau.

Wisas tas užwedimas reikalawo turtu ir tai diduli. Wis-gi tas isz anku atsirado. Protaszewicziai pradžia padarius — ir kiti jo bada seke.

Ant mok slo aukautie Lietuwoje rokawosi už toky pat priesz Di ewa auopelna, kaip aukautie ant bažnycziu ir ligonbuociu. Aukaujama gi buwo ne niekai. Gana bus eze primintie, jog Protaszewicziaus Jezuitams szie dwarai paaukuoti: Medniku, Mercezio ir Rikonto, Szirwintos dwaras ir miestelis, Lidos pa-

wiete Dworzyszczie ir Žmuidkai su wisais prie ju prigulinciziais sodžiais, miszkais, pielowiais, ežerais ir mokeszcziais. Pacziam Wilniuj guodotinas Protaszewiczius Jezuitams, grynų pinigų nerokuojant, atidawe keliata muros namu, keliata dyku wietu ir sawo knyginyczia. Karalius Zigmantas Augustas mirdamas, Jezuitu gymnazijai paliko sawo knyginyczia 10 tukstancziu raudonuju wertu. Ta pat buwo padarias Žemaiczia wyskupas Pacas ir garsus Leonas Sapieha. Wisu anku ner galima eze iszrokuotie.

Todel Jezuitai budami teip turtingai apžiureti in moksla dykai priimdawo. In ju iszkalas budawo priimami jaunikaicziai wisu musu kraszto luomu — waikai didžiunu ir waikai menkiausiu kaimynu. Tie kurie neturedawo isz ko gywentie, in konwiktus budawo priimami, kame no Jezuitu wisa užturejima gaudawo. Pirmutiniu tokiu konwiktu buwo konwiktas Walerijoninis, pawadintas no wardo sawo inkurejaus, wyskupo Walerijono Protaszewicziaus. Potam buwo užwesti konwiktai kanauniko Ambrožiaus Beinarto ir Korsako.

Isz to wiso mes matome, jog dabar netik kad sawo kraszte moksla jau buwo galima ingytie, bet ir tas pats ingijimas jau labai szaunei palengwyttas buwo. Todel in Jezuitu iszkalas jaunikaicziai isz wiso kraszto plaukdawo ir Jezuitai, gerai mokydami, butu galeja musu krasztui geriausei užstarnautie, o wienok tik pasiutiniai te atsitiko. Ir ner diwu! Jezuitai mušu kraszte inkurtio wiena miery teturejo — o tai reformacija isznaikintie — ir jie ta pasieke: kas gi dasilyti kraszto apszwietime, tai tas dalykas mažai jiems terupejo. We kaip musu Motiejus Woloncziauskis, wyskupas Žemaitijos, ape ju moksla sako: „Kaipogi wisa prowisu tuokart reikalawo no mokitiniu: kad kariauri mokytumes Alwara — lotiniszka kalba — moksle — bylutom jeib-kaip lotyniszka, priraszytum platus laksztus ant garbes geradeju ir didžiunu, braižytum sziokius tokias eilias lotyniszkas. O wis tai mokinami waikai ne kiek da mokytais nebuwo. Isz tokio tai mokymo kyla didis neapszwietims“. Teip teisybe, tikros szwiesos nebuwo, o wienok reformacija buwo iszwersta ir Jezuitai nieko del to reikalawo nesigailejo. Tarp ju, ir labjausie isz pradzius, buwo daug diewobaimingu žmoniu, kurie nelaimems ir marams užėjus, žmonis globdawo — o tas dare juos garsis ir paczius atskalusus prie ju trauke. Swentenybais jie apwaiszcziodawo su didžiausiu iszkilmingumu. Waikai in aniuolus budawo aptaisomi, del procesiju triumfo skliautias statydawo, wienu žodziu darydawo wiska, idant swieto akyse sawia pakeltie ir idant swietas ape juos kalbetu. Ir jis garsus tapo. Reformatai wisizskai užpakalyje paliko. Kada szie paskutinei norejo su jeis užwedimo augsztosios mokslawietes sulygtint — tai Jezuitai karaliu buwo perpraszia, idant aniems tas nebutu deleista. Ne gana to. Nebuwo tos paleistuwystes, kurios sawo studentams nebutu daleidia, idant tiktai reformatams kerszta padarytie. Reformatu bažnyczios wisu akiweizdoj pernewal studentu buwo griunamos, reformatu lawoni ju iszjuokiami budawo, patys reformatai ant miesto uleyziu studentu užpuldinejami budawo ir ne wienas reformatas anu buwo užmusztas.

(Tol'no bus).

† Kurie Raszote in Arkansa, noredami dasiznotie ape „Lietuwiszkas Kolonijas“, nepamirszkite indetie markia del atsakymo gronatos, nes tie žmones kasdien apturi po kelias ir po keliolika komat, o ded mis ant ložnos po du centus, tai nekarta jiems kasztuot gali po 10 ir po 20 centu an dienos, o juk ir jie wa neturtingi ir jiems prazde gywenimo yra sunki, taigi tiek kasztuotis negali.

